Załącznik nr 1.5 do Zarządzenia Rektora UR nr 61/2025

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025-2028
Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	**Retoryka i retoryczność tekstów antycznych**
Kod przedmiotu*	IVC11
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok I, semestr 2
Rodzaj przedmiotu	Fakultatywny (do wyboru), sp. edytorstwo
Język wykładowy	polski
Koordynator	Dr hab. prof. UR Magdalena Patro-Kucab
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. prof. UR Magdalena Patro-Kucab; dr hab. prof. UR Roman Magryś; dr hab. prof. UR Grzegorz Trościński

***** *-opcjonalnie,zgodnie z ustaleniami w Jednostce*

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	ZW – zaj. warszt.	**Liczba pkt. ECTS**
2								30	2

1.2. Sposób realizacji zajęć

Xzajęcia w formie tradycyjnej

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

2.WYMAGANIA WSTĘPNE

POSIADANIE PRZEZ STUDENTA PODSTAWOWEJ WIEDZY Z POETYKI, STYLISTYKI ORAZ HISTORII LITERATURY STAROŻYTNEJ

3.CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Rozwijanie umiejętności w zakresie analizy i interpretacji antycznych tekstów retorycznych

	i epistolograficznych (analiza wybranych mów autorów greckich i łacińskich z uwzględnieniem określonych zagadnień antycznej teorii oraz historii retoryki).
C2	Poznanie topiki retorycznej i epistolograficznej.
C3	Przygotowanie studentów do samodzielnej lektury i analizy mów i listów autorów antycznych.
C4	Przygotowanie studentów do samodzielnych występów publicznych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych [1]
EK_01	STUDENT/KA ZNA NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z HISTORII I TEORII RETORYKI ORAZ EPISTOLOGRAFII ANTYCZNEJ	K_W01
EK_02	STUDENT/KA POSIADA WIEDZĘ W ZAKRESIE TOPIKI RETORYCZNEJ I EPISTOLOGRAFICZNEJ	K_W02
EK_03	STUDENT/KA ANALIZUJE WSKAZANY PRZEZ NAUCZYCIELA TEKST LITERACKI POD KĄTEM STRUKTURY RETORYCZNEJ	K_U03
EK_04	STUDENT/KA ROZUMIE POTRZEBĘ ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY	K_K03

3.3Treści programowe

A. Problematyka zajęć warsztatowych

Treści merytoryczne
1. Zajęcia organizacyjne. Miejsce retoryki w kulturze zachodniej: a) Powstanie retoryki. b) Miejsce retoryki w kształceniu. c) Pochwała i krytyka retoryki. d) Pojęcie i cel retoryki. Szkoła grecka, rzymska, bizantyńska.
2. Wykład teorii retoryki: *inventio*, *dispositio*, *elocutio*, *memoria* i *actio*.
3. Analiza mowy Archidamosa (Thucidydes, *Wojna peloponeska*).
4. Demostenes – największy mówca niepodległej Grecji. Analiza dwóch wybranych mów Demostenesa.
5. Mowa epideiktyczna (*List Orygenesa do Grzegorza Cudotwórcy*).
6. Cyceron jako autor *De oratore* i innych traktatów retorycznych.
7. Jak przygotować dowolne przemówienie? Samodzielne próby pisania i wygłaszania mów okolicznościowych.

B. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW ŹRÓDŁOWYCH/ DYSKUSJA/ ELEMENTY WYKŁADU
Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

[1] W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efektyuczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów(projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja),gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość
Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	kolokwium, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć	ZW
EK_02	kolokwium, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć	ZW
EK_03	kolokwium, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć	ZW
EK_04	Projekt	ZW

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

	NA OCENĘ 2	**NA OCENĘ 3**	**NA OCENĘ 4**	**NA OCENĘ 5**
EK_01	STUDENT/KA NIE ZNA NAJWAŻNIEJSZYCH ZAGADNIEŃ Z HISTORII I TEORII RETORYKI ORAZ EPISTOLOGRAFII ANTYCZNEJ	STUDENT/KA ROZRÓŻNIA POJEDYNCZE ZAGADNIENIA Z HISTORII I TEORII RETORYKI ORAZ EPISTOLOGRAFII ANTYCZNEJ	STUDENT/KA ROZRÓŻNIA WIĘKSZOŚĆ ZAGADNIEŃ Z HISTORII I TEORII RETORYKI ORAZ EPISTOLOGRAFII ANTYCZNEJ	STUDENT/KA ROZRÓŻNIA WSZYSTKIE ZAGADNIENIA Z HISTORII I TEORII RETORYKI ORAZ EPISTOLOGRAFII ANTYCZNEJ
EK_02	STUDENT/KA NIE POSIADA WIEDZY W ZAKRESIE TOPIKI RETORYCZNEJ I EPISTOLOGRAFICZNEJ ANTYKU	STUDENT/KA POSIADA W DOSTATECZNY M STOPNIU WIEDZĘ W ZAKRESIE TOPIKI RETORYCZNEJ I EPISTOLOGRAFICZNEJ ANTYKU	STUDENT/KA POSIADA W DOBRYM STOPNIU WIEDZĘ W ZAKRESIE TOPIKI RETORYCZNEJ I EPISTOLOGRAFICZNEJ ANTYKU	STUDENT/KA POSIADA W BARDZO DOBRYM STOPNIU WIEDZĘ W ZAKRESIE TOPIKI RETORYCZNEJ I EPISTOLOGRAFICZNEJ ANTYKU
EK_03	STUDENT/KA NIE POTRAFI ANALIZOWAĆ WSKAZANEGO PRZEZ NAUCZYCIELA TEKSTU LITERACKIEGO POD KĄTEM STRUKTURY RETORYCZNEJ	STUDENT/KA POTRAFI W DOSTATECZNYM STOPNIU ANALIZOWAĆ WSKAZANY PRZEZ NAUCZYCIELA TEKST LITERACKI POD KĄTEM STRUKTURY RETORYCZNEJ	STUDENT/KA POTRAFI W DOBRYM STOPNIU ANALIZOWAĆ WSKAZANY PRZEZ NAUCZYCIELA TEKST LITERACKI POD KĄTEM STRUKTURY RETORYCZNEJ	STUDENT/KA SAMODZIELNIE POTRAFI ANALIZOWAĆ W BARDZO DOBRYM STOPNIU WSKAZANY PRZEZ NAUCZYCIELA TEKST LITERACKI POD KĄTEM STRUKTURY RETORYCZNEJ
EK_03	STUDENT/KA NIE ROZUMIE POTRZEBY ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY	STUDENT/KA ROZUMIE W DOSTATECZNY M STOPNIU POTRZEBĘ ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY	STUDENT/KA ROZUMIE W DOBRYM STOPNIU POTRZEBĘ ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY	STUDENT/KA ROZUMIE W BARDZO DOBRYM STOPNIU POTRZEBĘ ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY

OCENA FORMATYWNA:F1. OCENA STOPNIA KOMUNIKOWANIA SIĘ NA LINII STUDENT – PROWADZĄCY, AKTYWNOŚĆ W CZASIE OMAWIANEJ TEMATYKI PRZEDMIOTU.
OCENA PODSUMOWUJĄCA: P1. OCENA Z KOLOKWIUM NA KONIEC SEMESTRU (OBEJMUJĄCA TEMATYKĘ WSZYSTKICH OMAWIANYCH ZAGADNIEŃ.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Godziny z harmonogramu studiów	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta(przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu[2] itp.)	15
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

** Należy uwzględnić, że 1 pkt. ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	---
zasady i formy odbywania praktyk	---

7. LITERATURA

Literatura podstawowa (do wyboru 3-4 pozycje lekturowe):

ARYSTOTELES, *DZIEŁA*, TŁ. RÓŻNI, WARSZAWA 2001.

ARYSTOTELES, *POETYKA*, W: *TRZY POETYKI KLASYCZNE*, OPRAC. T. SINKO, WARSZAWA 2001.

ARYSTOTELES, *RETORYKA. POETYKA*, PRZEŁ., WSTĘPEM I KOMENT. OPATRZ. H. PODBIELSKI, WARSZAWA 1988.

ŚW. AUGUSTYN, *O NAUCE CHRZEŚCIJAŃSKIEJ*, TŁ. J. SULOWSKI, WARSZAWA 1989.

CICERO, *ROZMOWA O MÓWCY*, TŁ. E. RYKACZEWSKI, POZNAŃ 1873.

CYCERON, *BRUTUS, CZYLI O SŁAWNYCH MÓWCACH*, TŁ. M. NOWAK, WARSZAWA 2008.

FILODEMOS, *O MUZYCE. O UTWORACH POETYCKICH. EPIGRAMY*, TŁ. K. BARTOL, WARSZAWA 2002.

KWINTYLIAN, *KSZTAŁCENIE MÓWCY*, TŁ. M. BROŻEK, WROCŁAW 1951. [KS. I, II, X]

PSEUDO-LONGINUS, *O GÓRNOŚCI*, TŁ. T. SINKO, W: *TRZY POETYKI KLASYCZNE*, TŁ. T. SINKO, WARSZAWA 2006.

PLATON, *DIALOGI*, TŁ. W. WITWICKI, WARSZAWA 1996.

PLATON, *FAJDROS*, TŁ. W. WITWICKI, WARSZAWA 1958.

PLATON, *GORGIASZ*, TŁ. W. WITWICKI, WARSZAWA 1958.

PATRO-KUCAB M., *„VIVAT ACADEMIA, VIVANT PROFESSORES!" O POCHWALE WOŁYŃSKIEGO LICEUM NA PRZYKŁADZIE »III MOWY MIANEJ W KRZEMIEŃCU« ALOJZEGO FELIŃSKIEGO*, [W:] *„RZUCAJĄC WYZWANIE LUDZKIEMU PRZEMIJANIU". ZAGADNIENIA LITERACKIE OŚWIECENIAPOSTANISŁAWOWSKIEGO I INNE. KSIĘGA PAMIĄTKOWA W DZIESIĘCIOLECIE ŚMIERCI-PROFESORA PIOTRA ŻBIKOWSKIEGO*, POD RED. M. NALEPY, J. KOWAL, R. MAGRYSIA, RZESZÓW 2021, S. 297–308.

SCHOPENHAUER A., *ERYSTYKA, CZYLI SZTUKA PROWADZENIA SPORÓW*, TŁ. B. I Ł. KONAR-

[2] Przykładowo: analiza wybranych przez studenta mowy i listu w odniesieniu do teorii retorycznej: inwencji, kompozycji, argumentacji, stylu.

SCY, KRAKÓW 1976.
VICO G., *NAUKA NOWA*, TŁ. J. JAKUBOWICZ, WARSZAWA 1966.

Literatura uzupełniająca (do wyboru 3-4 pozycje lekturowe): CICHOCKA H., *TEORIA RETORYKI BIZANTYŃSKIEJ*, WARSZAWA 1994.
CICHOCKA H., LICHAŃSKI J.Z., *ZARYS HISTORII RETORYKI. OD POCZĄTKU DO UPADKU CE-SARSTWA BIZANTYŃSKIEGO*, WARSZAWA 1952.
BARTHES R., *ANALIZA RETORYCZNA*, PRZEŁ. K. FALICKA, „PAMIĘTNIK LITERACKI" 1977, Z.2, S. 251–256.
BARTHES R., *TEORIA TEKSTU*, PRZEŁ. A. MILECKI, W: *WSPÓŁCZESNA TEORIA BADAŃ LITE- RACKICH ZA GRANICĄ*, T. 4, CZ. 2, OPRAC. H. MARKIEWICZ, KRAKÓW 1992. BROŻEK M., *HISTORIA LITERATURY ŁACIŃSKIEJ*, WROCŁAW 1969.
DUBISZ S., *JĘZYK I POLITYKA. SZKICE Z HISTORII STYLU RETORYCZNEGO*, WARSZAWA 1992. JAROSZYŃSKI CZ., JAROSZYŃSKI P., *PODSTAWY RETORYKI KLASYCZNEJ*, WARSZAWA 1998.
KOROLKO M., *SZTUKA RETORYKI. PRZEWODNIK ENCYKLOPEDYCZNY*, WARSZAWA 1998. LAUSBERG H., *RETORYKA LITERACKA. PODSTAWY WIEDZY O LITERATURZE*, TŁ. A. GORZ-KOWSKI, BYDGOSZCZ 2002.
LICHAŃSKI J. Z., *RETORYKA. OD RENESANSU DO WSPÓŁCZESNOŚCI: TRADYCJA I INNOWA-CJA*, WARSZAWA 2000.
LICHAŃSKI J.Z., *RETORYKA. OD ŚREDNIOWIECZA DO BAROKU. TEORIA I PRAKTYKA*, WAR-SZAWA 1992.
KOTARBIŃSKI T., *SZKICE Z HISTORII FILOZOFII I LOGIKI*, WARSZAWA 1979. KUMANIECKI K., *LITERATURA RZYMSKA. OKRES CYCEROŃSKI*, WARSZAWA 1977.
PERELMAN CH., *LOGIKA PRAWNICZA. NOWA RETORYKA*, TŁ. J. PAJOR, WARSZAWA 2003. *RZYMSKA KRYTYKA I TEORIA LITERATURY*, WYBÓR I OPRAC. S. STABRYŁA, WROCŁAW 1983. TATARKIEWICZ W., *UKŁAD POJĘĆ W FILOZOFII ARYSTOTELESA*, TŁ. I. DĄMBSKA, WARSZA-WA 1978.
TEATR WYMOWY I PRZEMIANY RETORYKI UŻYTKOWEJ, POD RED. J. SZTACHELSKIEJ, J. MA-CIEJEWSKIEGO, E. DĄBROWICZ, BIAŁYSTOK 2004.
TURASIEWICZ R., *ŻYCIE POLITYCZNE W ATENACH V I IV W. PRZED N.E.*, WROCŁAW – WAR-SZAWA – KRAKÓW 1968.
TURASIEWICZ R., *WSTĘP* DO: DEMOSTENES, *WYBÓR MÓW*, WROCŁAW – WARSZAWA –KRAKÓW 1991.
VAN DEN HOVEN P., *JUSTIFYING A RECOMMENDATION: TELL A STORY OR PRESENTAN ARGUMENT?*, „RES RHETORICA" 2017, NR 4, S. 12-27.
VOLKMANN R., *WPROWADZENIE DO RETORYKI GREKÓW I RZYMIAN*, TŁUM. L. BOBIATYŃ-SKI, OPRAC., PRZYP., BIBL. H. CICHOCKA, J.Z. LICHAŃSKI, WARSZAWA 1995.
ZIOMEK J., *RETORYKA OPISOWA*, WROCŁAW 1990.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej